

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2012-2013

30 JANVIER 2013

Projet de loi complétant l'article 1231-33/1 du Code judiciaire en vue de prévoir une prolongation automatique du délai d'aptitude

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
M. TORFS
ET MME TALHAOUI

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2012-2013

30 JANUARI 2013

Wetontwerp houdende aanvulling van artikel 1231-33/1 van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op een automatische verlenging van de termijn van geschiktheid

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER TORFS EN
MEVROUW TALHAOUI

Composition de la commission / Samenstelling van de commissie :

Président/Voorzitter: Alain Courtois.

Membres/Leden:

N-VA	Frank Boogaerts, Inge Faes, Helga Stevens, Karl Vanlouwe.
PS	Hassan Boussetta, Ahmed Laaouej, Philippe Mahoux.
MR	Alain Courtois, Christine Defraigne.
CD&V	Sabine de Bethune, Rik Torfs.
sp.a	Guy Swennen, Fauzaya Talhaoui.
Open Vld	Yoeri Vastersavendts.
Vlaams Belang	Bart Laeremans.
Écolo	Zakia Khattabi.
cdH	Francis Delpérée.

Suppléants/Plaatsvervangers:

Huub Broers, Patrick De Groote, Lieve Maes, Danny Pieters, Elke Sleurs.
Caroline Désir, Fatiha Saïdi, Louis Siquet, Muriel Targnion.
François Bellot, Jacques Brotchi, Armand De Decker.
Wouter Beke, Dirk Claes, Johan Verstreken.
Bert Anciaux, Dalila Douifi, Ludo Sannen.
Guido De Padt, Martine Taelman.
Yves Buysse, Anke Van dermeersch.
Benoit Hellings, Cécile Thibaut.
N., Vanessa Matz.

Voir:

Documents du Sénat:

5-1146 - 2010/2011:

N° 1 : Proposition de loi de M. Swennen et consorts.

5-1146 - 2011/2012:

N° 2 : Amendements.

5-1146 - 2012/2013:

N° 3 : Amendements.

Zie:

Stukken van de Senaat:

5-1146 - 2010/2011:

Nr. 1 : Wetsvoorstel van de heer Swennen c.s.

5-1146 - 2011/2012:

Nr. 2 : Amendementen.

5-1146 - 2012/2013:

Nr. 3: Amendementen.

I. PROCÉDURE

La proposition de loi qui fait l'objet du présent rapport relève de la procédure bicamérale optionnelle. Elle a été déposée au Sénat le 5 juillet 2011 par M. Swennen et consorts. Elle a été prise en considération le 7 juillet 2011 et envoyée à la commission de la Justice.

La commission l'a examinée lors de ses réunions des 30 novembre 2011, 18 avril, 9, 16 et 23 mai 2012, 23 et 30 janvier 2013, en présence de Mme Turtelboom, ministre de la Justice.

II. EXPOSÉ INTRODUCTIF DE M. GUY SWENNEN, AUTEUR PRINCIPAL DE LA PROPOSITION DE LOI

Nul n'ignore que les adoptions internationales peuvent prendre beaucoup de temps, pour ne pas dire plusieurs années. Cela explique pourquoi le législateur, par la loi du 30 décembre 2009 (*Moniteur belge* du 15 janvier 2010) entrée en vigueur le 16 janvier 2010, a lui-même prolongé la durée de validité du jugement d'aptitude (en la portant à quatre ans) et a inséré dans le Code judiciaire (dans une nouvelle sous-section 1^ebis intitulée « De la procédure en prolongation du délai d'aptitude à adopter ») la possibilité de prolonger cette durée, au cas où elle ne serait pas suffisante, d'un nouveau délai de deux ans.

Dans ce dernier cas, les parents candidats à l'adoption doivent cependant entamer une nouvelle procédure judiciaire et se soumettre à une nouvelle enquête sociale même si leur situation familiale n'a pas changé (en termes de composition de ménage, de revenus, etc.). Il va sans dire que ces formalités sont source de frustration et de mécontentement pour les parents candidats à l'adoption.

Voilà pourquoi les auteurs suggèrent de prévoir, dans l'article 1231-33/1, que la validité du jugement d'aptitude est prolongée automatiquement de deux ans à son expiration à la condition que la situation familiale n'ait pas changé, ce que le service d'adoption concerné doit attester.

La proposition de loi tend à accorder une prolongation automatique de deux ans, si le service d'adoption atteste que la situation familiale n'a pas changé.

La proposition de loi contient un changement mineux aux répercussions très positives pour les personnes concernées. La proposition peut compter sur un large soutien politique, les coauteurs appartenant à divers groupes politiques.

I. PROCEDURE

Het wetsvoorstel dat in dit verslag wordt besproken valt onder de optioneel bicamerale procedure. Het werd in de Senaat ingediend op 5 juli 2011 door de heer Swennen c.s. Het werd op 7 juli 2011 in overweging genomen en naar de commissie voor de Justitie verzonden.

De commissie heeft het voorstel besproken tijdens haar vergaderingen van 30 november 2011, 18 april, 9, 16 en 23 mei 2012, 23 en 30 januari 2013, in aanwezigheid van mevrouw Turtelboom, minister van Justitie.

II. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER GUY SWENNEN, HOOFDINDIENER VAN HET WETSVOORSTEL

Het is geen nieuw gegeven dat internationale adopties soms geruime tijd, om niet te zeggen vele jaren, kunnen aanslepen. Dat is ook de reden waarom de wetgever bij wet van 30 december 2009 (*Belgisch Staatsblad* van 15 januari 2010), met ingang van 16 januari 2010, zowel de duurtijd van het geschiktheidsvoornis zelf verlengd heeft (naar vier jaar) als, voor het geval die termijn niet zou volstaan, de mogelijkheid tot verlenging van de geschiktheid voor een nieuwe termijn van twee jaar (de nieuwe onderafdeling 1bis: procedure tot verlenging van de termijn van geschiktheid om te adopteren), in het Gerechtelijk Wetboek heeft ingeschreven.

In dat laatste geval evenwel dienen de kandidaat-adoptieouders een nieuwe gerechtelijke procedure op te starten en een nieuw maatschappelijk onderzoek te ondergaan, zelfs indien de gezinssituatie niet gewijzigd is (gezinssamenstelling, inkomen, en dergelijke meer). Het hoeft geen betoog dat een dergelijke gang van zaken bij de betrokken kandidaat-adoptieouders tot frustraties en ongenoegen aanleiding geeft.

Daarom wordt gesuggereerd om bij het verstrijken van de geldigheidsduur van het geschiktheidsvoornis, indien de gezinssituatie niet gewijzigd is, wat door de betrokken adoptiedienst geattesteerd wordt, een automatische verlenging voor twee jaar in te voegen in artikel 1231-33/1.

Het wetsvoorstel strekt ertoe dat men, indien door de adoptiedienst wordt geattesteerd de gezinssituatie ongewijzigd is, men automatisch een verlenging krijgt van twee jaar.

Het wetsvoorstel houdt een kleine wijziging in met zeer grote positieve gevolgen voor de betrokkenen. Het voorstel kan buigen op een groot politiek draagvlak, gelet op de mede-indieners uit diverse politieke fracties.

III. DISCUSSION GÉNÉRALE

M. Torfs souligne que la prolongation du délai d'aptitude a encore été récemment modifiée, par la loi du 30 décembre 2009. La procédure dure maintenant quatre ans, augmentée de deux fois deux ans. En plus, une procédure simplifiée et accélérée était prévue pour la prolongation du délai d'aptitude. Sur la base de données chiffrées de la dernière réforme, aucun problème ne devait plus survenir. Le dernier rapport annuel de *Kind en Gezin* ne révèle aucun changement significatif à ce sujet. Le délai moyen qui s'écoule entre le jugement d'aptitude et l'attribution de l'enfant dépend du pays d'origine de l'enfant. Il est d'environ dix à onze mois pour la Pologne et le Maroc, les plus rapides, et de quarante-cinq mois pour la Colombie, qui est la plus lente. Selon l'intervenant, il est important, dans l'intérêt de l'enfant, que l'aptitude soit à nouveau évaluée après une période substantiellement longue. Il n'est pas question de traiter cette affaire à la légère.

Quelle est la différence entre l'enquête dans le cadre de l'établissement d'une attestation et la réalisation d'une enquête sociale accélérée ?

Une étape importante est que les changements et leur impact sur l'aptitude à adopter sont évalués par les autorités centrales, et non par les services d'adoption eux-mêmes. Le fait que l'ancienne procédure reste intégralement en vigueur lorsqu'aucune attestation n'est établie, est une garantie importante.

Quel est le réel objet du débat ? Il s'agit apparemment des critères sur la base desquels l'autorité centrale constate que la situation de l'adoptant n'a subi aucun changement susceptible de modifier l'aptitude définie par le jugement d'aptitude initial. Ce point faisait déjà débat dans le passé.

La ministre a quelques remarques relevant de la technique juridique à propos du texte de la proposition de loi.

Ainsi, le texte en français fait par exemple référence au « service d'adoption », tandis que le Code civil utilise l'« organisme d'adoption ».

Ensuite, la proposition ne détermine pas à quel moment, et de quelle manière, les services d'adoption doivent informer le tribunal du fait que la situation familiale n'a pas connu de changement majeur. Comment cela va-t-il donc se passer ?

Est-il prévu que le service d'adoption le fasse directement, ou cela est-il du ressort des adoptants ? Les services d'adoption doivent-ils faire un rapport, ou une attestation suffit-elle ? Dans quel délai après le dépôt de la requête le service d'adoption doit-il communiquer l'information ? Des précisions doivent être fournies à ce sujet.

III. ALGEMENE BESPREKING

De heer Torfs wijst erop dat de verlenging van de termijn van geschiktheid recent nogmaals werd gewijzigd bij wet van 30 december 2009. De procedure is nu vier jaar, vermeerderd met twee jaar en nogmaals twee jaar. Bovendien werd voor de verlenging van de termijn van geschiktheid een vereenvoudigde en versneld procedure ingeschreven. Uit het cijfermateriaal bij de laatste hervorming bleek dat er zich geen problemen meer konden voordoen. Het laatste jaarverslag van Kind en gezin laat op dat vlak geen significant wijzigingen zien. De gemiddelde tijd die verstrijkt tussen het geschiktheidsverwijzing en de toewijzing van het kind hangt af van het land van herkomst van het kind en bedraagt tien à elf maanden voor Polen en Marokko, die het snelst zijn, en vijfenveertig maanden voor Colombia dat het traagst is. Het is volgens spreker, in het belang van het kind, belangrijk dat de geschiktheid opnieuw wordt beoordeeld na een substantieel lange periode; men mag hier niet lichtzinnig mee omspringen.

Wat is het onderscheid tussen het onderzoek in het kader van de opstelling van het attest en de uitvoering van een versneld maatschappelijk onderzoek ?

Een belangrijke stap vooruit is dat de beoordeling van de wijzigingen en de impact daarvan op de adoptiegeschiktheid gebeuren door de centrale autoriteit en niet door de adoptiediensten zelf. Een belangrijke garantie is dat de oude procedure integraal van kracht blijft, in geval geen attest wordt opgesteld.

Wat is het juiste voorwerp van de discussie ? Dit lijkt te zijn de criteria op basis waarvan de centrale autoriteit vaststelt dat de toestand van de adoptant geen wijzigingen heeft ondergaan die vatbaar zijn om de geschiktheid vastgesteld door het initiële geschiktheidsverwijzing. Dit was in het verleden ook steeds het voorwerp van discussie.

De minister heeft een aantal juridisch-technische opmerkingen over de tekst van het wetsvoorstel.

Zo is er bijvoorbeeld sprake, in de Franse tekst, van « *service d'adoption* », terwijl het Burgerlijk Wetboek de woorden « *organisme d'adoption* » gebruikt.

Verder bepaalt het voorstel niet op welk ogenblik en hoe de adoptiediensten de rechtbank moeten in kennis stellen van het feit dat de gezinssituatie niet ingrijpend is gewijzigd. Hoe zal dit dus gebeuren ?

Is het de bedoeling dat de adoptiedienst dit rechtstreeks doet of moet dit via de adoptanten ? Moeten de adoptiediensten een verslag opmaken of volstaat een attest ? Binnen welke termijn na de indiening van het verzoekschrift dient de adoptiedienst de kennisgeving te doen ? Nadere verduidelijking is hier gewenst.

Qu'en est-il également des adoptions qui sont directement encadrées par l'autorité centrale et pas par un service d'adoption ?

De quel délai le juge dispose-t-il pour rendre son jugement ? Les termes prévus dans la procédure actuelle sont-ils applicables ?

Il n'y a pas non plus de disposition transitoire. Qu'en est-il des procédures en cours ?

Si l'on souhaite appliquer une prolongation automatique, il est peut-être plus judicieux de modifier l'article 1231-33, par lequel le greffe s'adresse à l'autorité centrale compétente, qui détermine ensuite s'il y a eu des changements majeurs. S'il n'y a pas de changement majeur, la prolongation sera automatique. Dans le cas inverse, la procédure existante restera d'application et un rapport actualisé de l'enquête sociale devra être transmis. De cette manière, ce sont les autorités compétentes qui déterminent si la situation a connu un changement majeur ou non.

Enfin se pose la question relative au lien entre l'alinéa proposé et la procédure définie aux articles 1231/33-2 à 1231/33-7. Ainsi, l'article 1231/33-2, notamment, reste d'application, ce qui veut dire que la convention entre les adoptants et l'organisme agréé ou l'accord de l'autorité centrale de la communauté sont ajoutés en annexes. L'article 1231-33/7 doit également rester d'application. Il faut en revanche indiquer clairement que l'article 1231/33-3 n'est plus d'application.

IV. DISCUSSION DES ARTICLES

A. Première discussion

Article 1er

Pas d'observations.

Article 2

Amendement n° 1

Mme Faes a cosigné la proposition de loi, mais a encore une objection quant à la terminologie juridique utilisée dans l'article 1231-33/1, § 2, proposé. Il faut encore réfléchir à la notion «pas de changement majeur». Dans la pratique, il n'est pas toujours évident de déterminer ce qui constitue un changement majeur ou non. À quel critère va-t-on se référer ? L'intervenant fait aussi remarquer que M. Swennen parlait, dans son exposé introductif, de situation inchangée.

Wat ook met de adopties die rechtstreeks omkaderd worden door de centrale autoriteit en niet door een adoptiedienst ?

Binnen welke termijn dient de rechter zijn vonnis te vellen ? Zijn de termijnen die in de huidige procedure zijn voorzien, toepasselijk ?

Er is ook geen overgangsbepaling. Wat met de hangende procedures ?

Indien een automatische verlenging gewenst is, lijkt het eerder aangewezen artikel 1231-33 te wijzigen, waarbij de griffie zich tot de bevoegde centrale autoriteit wendt en waarbij de centrale autoriteit dan aangeeft of er ingrijpende wijzigingen zijn. Indien er geen ingrijpende wijzigingen zijn, zal de automatische verlenging plaatsvinden. In het andere geval, zal de bestaande procedure van toepassing blijven waarbij een geactualiseerd verslag van het maatschappelijk onderzoek zal worden overgemaakt. Op die manier zijn het de bevoegde autoriteiten die oordelen of er een ingrijpend gewijzigde situatie is.

Ten slotte rijst de vraag naar de verhouding van het voorgestelde lid met de procedure bepaald in de artikelen 1231/33-2 tot 1231/33-7. Zo is het bijvoorbeeld dat onder andere artikel 1231/33-2 ook van toepassing blijft waarbij de overeenkomst tussen de adoptanten en de erkende instelling of de instemming van de centrale autoriteit van de gemeenschap als bijlage wordt gevoegd. Ook artikel 1231-33/7 dient van toepassing te blijven. Daarentegen moet duidelijk zijn dat artikel 1231/33-3 niet meer van toepassing is.

IV. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

A. Eerste bespreking

Artikel 1

Geen opmerkingen.

Artikel 2

Amendement nr. 1

Mevrouw Faes heeft het wetsvoorstel medeonderstekend, maar heeft nog een bedenking bij de juridische terminologie gebruikt in het voorgestelde artikel 1231-33/1, § 2. Er dient nog te worden nagedacht over het begrip «niet ingrijpend gewijzigd». Het is in de praktijk niet altijd uit te maken wat men verstaat onder een al dan niet ingrijpende wijziging. Naar welke maatstaf zal men refereren ? Spreekster merkt ook op dat de heer Swennen het in zijn inleidende uiteenzetting had over een ongewijzigde situatie.

Elle dépose l'amendement n° 1 (doc. Sénat, n° 5-1146/2) visant à remplacer les mots «qui n'a pas connu de changement majeur» par les mots «qui n'a pas connu de changement».

M. Torfs demande ce que l'on entend par «une situation qui n'a pas changé». Qu'en est-il, par exemple, de la naissance d'un enfant dans la famille concernée? Ne fait-on attention qu'aux changements du point de vue de l'aptitude, ou se penche-t-on aussi sur les changements dans la situation familiale?

M. Swennen estime que la notion «qui n'a pas connu de changement» est prise au sens assez strict. Un changement dans la composition de la famille est un changement de situation.

Amendement n° 2

M. Torfs n'a en soi aucune objection quant à la teneur générale de la présente proposition de loi.

L'intervenant demande cependant quelle est la fonction du tribunal s'il s'agit bien d'une prolongation automatique.

L'intervenant dépose donc un amendement (doc. Sénat, n° 5-1146/2, amendement n° 2) visant à remplacer, dans la deuxième phrase du § 2, le mot «automatiquement» par les mots «, après contrôle marginal,». D'autant plus qu'il est plus loin question d'une situation qui n'a «pas connu de changement majeur». Que l'on considère cela comme un changement majeur ou non, il faut qu'un contrôle marginal ait lieu. D'un point de vue juridique, il est plus correct de prévoir un contrôle marginal. Cela signifie qu'il faut analyser le document ou la situation en question pendant un moment, afin de contrôler s'il n'y a, de prime abord, aucun changement.

M. Swennen estime que le débat est plutôt d'ordre sémantique. Il comprend que le texte prévoit que le contrôle marginal est plutôt une condition préalable à l'automaticité.

M. Torfs souligne que les mots «après contrôle marginal» impliquent que c'est le tribunal de la jeunesse qui a le dernier mot. L'intervenant estime que c'est techniquement préférable, plutôt que de laisser la décision finale aux services d'adoption.

M. Swennen demande des explications quant à la portée exacte du contrôle marginal.

M. Torfs répond que le contrôle marginal porte sur ce qui semble, de prime abord, non correct. Cette théorie a été introduite par W.C. Van de Grinten et doit être interprétée à l'aide de la notion de «caractère manifestement déraisonnable». Cette théorie a été introduite au droit belge par M. Walter Van Gerven.

Zij dient amendement nr. 1 in (stuk Senaat, nr. 5-1146/2) dat ertoe strekt de woorden «niet ingrijpend gewijzigd» te vervangen door de woorden «niet gewijzigd».

De heer Torfs vraagt wat er bedoeld wordt met «een niet gewijzigde situatie»? Wat bijvoorbeeld als er een kind wordt geboren in het betreffende gezin? Bekijkt men enkel wijzigingen op het vlak van de geschiktheid of bedoelt men ook de wijzigingen in de gezinssituatie?

De heer Swennen meent dat ongewijzigd nogal strikt wordt bedoeld. Een wijziging in de samenstelling van een gezin betekent een gewijzigde situatie.

Amendement nr. 2

De heer Torfs heeft op zich geen bezwaar tegen de algemene teneur van voorliggend wetsvoorstel.

Spreker vraagt wel wat de functie is van de rechbank als het gaat om een echt automatische verlenging.

Aldus dient spreker een amendement in (stuk Senaat, nr. 5-1146/2, amendement nr. 2) om in de tweede zin van § 2 het woord «automatisch» te vervangen door de woorden «na marginale toetsing». Dit te meer omdat er verder sprake is van «niet ingrijpend is gewijzigd». Als men deze al dan niet ingrijpende wijziging dient te beoordelen, dient er een marginale toetsing plaats te vinden. Vanuit juridisch oogpunt is het dan ook correcter in een marginale toetsing te voorzien. Dit betekent dat men een korte blik werpt op het document of de situatie in kwestie om na te gaan of er op het eerste gezicht niets is gewijzigd.

De heer Swennen meent dat de discussie eerder semantisch is. Hij begrijpt dat de tekst inhoudt dat de marginale toetsing eerder een voorafgaande voorwaarde is om de automatisme te laten intreden.

De heer Torfs wijst erop dat de woorden «na marginale toetsing» ertoe leiden dat men het laatste woord aan de jeugdrechbank verleent. Spreker meent dat dit technisch beter is dan de eindbeoordeling bij de adoptiediensten te laten.

De heer Swennen vraagt naar de juiste draagwijdte van de marginale toetsing.

De heer Torfs antwoordt dat de marginale toetsing doelt op een «*prima facie*» niet correct zijn. Deze theorie werd geïntroduceerd door W.C. Van de Grinten en moet worden geïnterpreteerd aan de hand van het begrip «kennelijke onredelijkheid». In het Belgisch recht werd deze theorie binnengebracht door de heer

L'appréciation du juge ne s'écartera quasi jamais de celle des services d'adoption.

M. Courtois rappelle que l'objectif est tout de même de simplifier les procédures et non de les compliquer.

Amendement n° 3

La ministre renvoie aux remarques qu'elle a formulées lors de la discussion générale. Le gouvernement a préparé une série d'amendements (amendements n°s 3 à 5, doc. Sénat n° 5-1146/2) visant à rencontrer ces remarques.

L'amendement n° 3 du gouvernement (doc. Sénat, n° 5-1146/2) vise à remplacer l'article 2 afin d'adapter l'article 1231-33/3 du Code judiciaire en vue d'introduire une procédure simplifiée en prolongation du délai d'aptitude à adopter lorsque la situation des adoptants n'a pas subi de changement susceptible de modifier leur aptitude, depuis le prononcé du jugement d'aptitude initial.

Le paragraphe 1er proposé prévoit, comme c'est le cas actuellement, que dès réception de la requête, le greffe s'adresse à l'autorité centrale communautaire compétente.

Le paragraphe 2 détermine les cas pour lesquels la procédure simplifiée s'applique.

C'est l'autorité centrale communautaire compétente, et non l'organisme d'adoption, qui attestera auprès du tribunal du fait que la situation des adoptants n'a pas subi de changement susceptible de modifier leur aptitude. D'une part, certains projets d'adoption relèvent directement de l'autorité centrale communautaire et ne sont encadrés par aucun organisme agréé. D'autre part, la compétence de l'autorité centrale communautaire permet d'assurer une certaine uniformité dans le choix des critères retenus pour évaluer la situation de tous les adoptants et l'impact éventuel sur leur aptitude.

Lorsque les adoptants sont encadrés par un organisme agréé d'adoption, l'autorité centrale communautaire demande l'avis motivé de cet organisme par rapport à la situation des adoptants et aux éventuels changements susceptibles de modifier leur aptitude à adopter. Une attestation de composition de ménage doit en outre être transmise par les adoptants à l'autorité centrale communautaire afin que cette dernière puisse être informée des éventuels changements majeurs survenus dans la vie des adoptants.

Walter Van Gerven. Het zal bijna nooit voorkomen dat de rechter een andere beoordeling zal hebben dan de adoptiediensten.

De heer Courtois wijst erop dat het uiteindelijk wel de bedoeling is de procedures te vereenvoudigen en niet ze te bemoeilijken.

Amendement nr. 3

De minister verwijst naar de opmerkingen die ze bij de algemene besprekking heeft gemaakt. De regering heeft een reeks amendementen voorbereid (amendementen nrs. 3 tot 5, Stuk Senaat nr. 5-1146/2), die aan die opmerkingen tegemoet komen.

Amendement nr. 3 van de regering (stuk Senaat nr. 5-1146/2) wil artikel 2 vervangen, om zo artikel 1231-33/3 van het Gerechtelijk Wetboek aan te passen en een vereenvoudigde procedure in te voeren houdende verlenging van het geschiktheidsvergunning, wanneer de toestand van de adoptanten geen wijzigingen heeft ondergaan die de geschiktheid, vastgesteld door het initiële geschiktheidsvergunning, kunnen wijzigen.

De eerste paragraaf voorziet erin, zoals nu het geval is, dat de griffie zich vanaf de ontvangst van het verzoekschrift richt tot de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap.

De tweede paragraaf bepaalt de gevallen waarvoor de vereenvoudigde procedure van toepassing is.

De bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap, en niet de adoptiedienst, moet de rechtbank een attest bezorgen waaruit blijkt dat de toestand van de adoptanten geen wijzigingen heeft ondergaan die hun geschiktheid kunnen wijzigen. Enerzijds vallen sommige adoptieprojecten rechtstreeks onder de centrale autoriteit van de gemeenschap en worden zij niet begeleid door een adoptiedienst. Anderzijds zorgt de bevoegdheid van de centrale autoriteit van de gemeenschap voor een zekere uniformiteit in de keuze van de criteria die in aanmerking worden genomen om de toestand van de adoptanten en de eventuele impact ervan op hun geschiktheid te evalueren.

Wanneer de adoptanten begeleid worden door een adoptiedienst, vraagt de centrale autoriteit van de gemeenschap het gemotiveerd advies van deze dienst met betrekking tot de toestand van de adoptanten en eventuele wijzigingen daarvan, die hun geschiktheid om te adopteren kunnen wijzigen. Bovendien moet een attest van gezinssamenstelling door de adoptanten aan de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap worden bezorgd opdat deze laatste geïnformeerd wordt van eventuele belangrijke wijzigingen in het leven van de adoptanten.

Le paragraphe 3 reprend la procédure actuelle de l'article 1231-33/3 du Code judiciaire qui s'applique lorsque l'autorité centrale communautaire compétente ne peut constater, sur la base des éléments visés au paragraphe 2, que la situation des adoptants n'a pas subi de changement susceptible de modifier leur aptitude.

M. Delpérée relève que l'amendement utilise à plusieurs reprises la notion «l'autorité centrale communautaire compétente». L'intervenant pense qu'il serait plus correct de viser «l'autorité centrale qui au niveau communautaire est compétente».

L'amendement utilise également la notion «d'instances désignées par l'autorité communautaire». M. Delpérée trouve que l'utilisation du mot «instance» n'est pas heureuse. Le mot «instance» n'est pas l'équivalent du mot «institution». Il serait plus judicieux d'utiliser le mot «service» ou «institution»..

Enfin, la procédure décrite au paragraphe 3 proposé est-elle suffisamment détaillée. Que faut-il comprendre par les mots «dans les cas autres que ceux visés au paragraphe 2, l'autorité centrale communautaire transmet au greffe»? Que transmet-on?

La ministre signale que plusieurs dispositions du Code judiciaire utilisent déjà la notion «d'instances désignées par l'autorité centrale communautaire». Dans l'amendement n° 3 du gouvernement, il a été décidé de conserver cette expression dans un souci de cohérence, même si l'expression n'est pas optimale d'un point de vue linguistique. Si l'on devait modifier l'amendement, il faudrait, dans un souci de cohérence, apporter la même modification dans tous les autres articles où figure l'expression «instances désignées par l'autorité centrale communautaire».

La ministre n'a pas d'objection à ce que l'on remplace le mot «instances» par les mots «services» dans le texte français et «diensten» dans le texte néerlandais. L'accord de coopération utilise d'ailleurs l'expression «service désigné par l'autorité centrale»

M. Courtois renvoie aux remarques formulées par le Service d'évaluation de la législation.

L'article 2, § 2, prévoit que si l'autorité centrale communautaire compétente constate que la situation du ou des adoptants n'a pas subi de changement susceptible de modifier l'aptitude constatée par le jugement d'aptitude initial, elle transmet au greffe une attestation motivée afin d'informer le tribunal de ce fait. Il précise, par ailleurs, en son alinéa 2 que cette attestation est établie notamment sur la base de l'avis motivé des instances désignées par l'autorité centrale communautaire compétente.

De derde paragraaf herneemt de huidige procedure van artikel 1231-33/3 van het Gerechtelijk Wetboek die van toepassing is wanneer de centrale autoriteit van de gemeenschap op basis van de elementen van paragraaf 2 niet kan vaststellen of de toestand van de adoptanten al dan niet wijzigingen heeft ondergaan die hun geschiktheid kunnen wijzigen.

De heer Delpérée merkt op dat het amendement meermalen het begrip «bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap» gebruikt. Spreker meent dat het correcter zou zijn het te hebben over «de centrale autoriteit die op gemeenschapsniveau bevoegd is».

Ook wordt in het amendement het begrip «de instanties aangeduid door de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap» gebruikt. De heer Delpérée vindt het woord «instanties» niet zo goed gekozen. Het woord «instantie» is niet hetzelfde als «instelling». Het zou beter zijn het over «diensten» of «instellingen» te hebben.

Is de procedure als beschreven in paragraaf 3 trouwens gedetailleerd genoeg? Wat moet men verstaan onder «In de overige gevallen dan deze zoals bedoeld in paragraaf 2, bezorgt de centrale autoriteit van de gemeenschap aan de griffie»? Wat wordt er bezorgd?

De minister merkt op dat er al in meerdere bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek sprake is van «instanties aangeduid door de bevoegde centrale autoriteit». In amendement nr. 3 van de regering is besloten om deze formulering te behouden om redenen van coherentie, ook al is de formulering taalkundig niet ideaal. Als men het amendement wijzigt, moet men om dezelfde redenen van coherentie ook alle andere artikelen wijzigen die het hebben over «instanties aangeduid door de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap».

De minister heeft er geen bezwaar tegen dat het woord «instanties» vervangen wordt door «services» in de Franse tekst en «diensten» in de Nederlandse tekst. Het samenwerkingsakkoord vermeldt immers ook «dienst aangeduid door de centrale autoriteit».

De heer Courtois verwijst naar de opmerkingen van de dienst Wetsevaluatie.

Artikel 2, § 2, bepaalt: «Indien de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap vaststelt dat de toestand van de adoptant of de adoptanten geen wijzigingen heeft ondergaan die vatbaar zijn om de geschiktheid, vastgesteld door het initiële geschiktheidsverdict, te wijzigen, maakt zij aan de griffie een gemotiveerd attest over om de rechtbank hierover te informeren.» In het tweede lid wordt zelfs verduidelijkt dat dit attest wordt opgesteld op grond van een gemotiveerd advies, door de instanties aangeduid door de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap.

Que faut-il comprendre sous l'appellation « instances désignées par l'autorité centrale communautaire compétente»? S'agit-il des instances chargées de réaliser l'enquête sociale en vue d'évaluer l'aptitude du ou des adoptants?

Si cette interprétation semble logique, la justification de l'amendement précise toutefois que lorsque les adoptants sont encadrés par un organisme agréé d'adoption, l'autorité centrale communautaire demande l'avis motivé de cet organisme par rapport à la situation des adoptants et aux éventuels changements susceptibles de modifier leur aptitude à adopter. À première vue, il ne s'agit pas exactement de la même chose dans la mesure où, en communauté flamande du moins, l'organisme agréé d'adoption intervient dans une phase ultérieure afin de réaliser l'apparentement entre le ou les adoptants et l'adopté. S'agit-il, dès lors, d'un avis supplémentaire à recueillir par l'autorité centrale communautaire mais qui, dans ce cas, ne se retrouverait pas mentionné explicitement dans le texte même de l'amendement ou y a-t-il contradiction (partielle) entre le texte de l'amendement et la justification donnée?

La ministre fait remarquer que l'expression « instances désignées par l'autorité centrale communautaire compétente» a une portée large. Il ne semble pas souhaitable d'utiliser l'expression «organisme agréé d'adoption» car les procédures d'adoption suivies par les communautés ne sont pas identiques. En Communauté française il n'y a que des organismes agréés d'adoption qui interviennent tant au niveau de l'enquête sociale qu'au niveau de l'encadrement des parents adoptifs. Par contre, en Communauté flamande, différents services spécialisés interviennent, soit lors de la préparation de l'adoption, soit lors de la réalisation des enquêtes sociales, soit lors de l'encadrement des procédures d'adoption. Il est dès lors préférable de recourir à une expression large pour que les Communautés puissent elles-mêmes désigner les autorités auxquelles il faut s'adresser. L'intervenante fait remarquer que le Code civil et le Code judiciaire utilisent déjà la notion «d'instances désignées par l'autorité centrale communautaire».

M. Courtois note par ailleurs que le texte de l'amendement n° 3 recèle certaines divergences entre la version française et la version néerlandaise.

Au § 2, alinéa 1er, proposé, le mot «changement» est au singulier alors que le texte néerlandais emploie un pluriel (*wijzigingen*).

M. Delpérée plaide pour le maintien du texte. En français, le mot changement vise à la fois un singulier et un pluriel. Il n'y a pas de contradiction entre les deux textes.

M. Courtois relève ensuite que l'alinéa 2 prévoit : «cette attestation est établie notamment sur la base de

Wat dient men te verstaan onder « instanties aangeduid door de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap»? Gaat het om de instanties die het maatschappelijk onderzoek uitvoeren om de geschiktheid van de adoptant(en) te beoordelen?

Hoewel deze interpretatie logisch lijkt, wordt in de verantwoording van het amendement toch verduidelijkt dat, wanneer de adoptanten begeleid worden door een adoptiedienst, de centrale autoriteit van de gemeenschap het gemotiveerd advies van deze dienst vraagt met betrekking tot de toestand van de adoptanten en de eventuele wijzigingen die hun geschiktheid om te adopteren kunnen wijzigen. Op het eerste gezicht gaat het niet precies om hetzelfde, aangezien ten minste in de Vlaamse Gemeenschap de erkende adoptiedienst in een latere fase optreedt, om de adoptant(en) en de geadopteerde met elkaar te «matchen». Gaat het dan om een extra advies dat door de centrale autoriteit van de gemeenschap moet worden ingewonnen, maar dat in dit geval niet explicet vermeld staat in de tekst zelf van het amendement, of spreekt de tekst van het amendement die van de verantwoording (gedeeltelijk) tegen?

De minister merkt op dat de woorden «instanties aangeduid door de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap» zeer breed interpreteerbaar zijn. Het lijkt niet aangewezen de uitdrukking «erkende adoptiedienst» te gebruiken, aangezien de adoptieprocedures verschillend zijn in de verschillende gemeenschappen. In de Franse Gemeenschap zijn er alleen erkende adoptiediensten die zowel voor het uitvoeren van het maatschappelijk onderzoek als het begeleiden van de adoptieouders zorgen. In de Vlaamse Gemeenschap zijn daar verschillende gespecialiseerde diensten voor, die de voorbereiding van de adoptie op zich nemen, of de uitvoering van het maatschappelijk onderzoek, of nog de begeleiding van de adoptieprocedures. Het is dus beter dat er een zo breed mogelijke formulering wordt gebruikt, zodat de gemeenschappen zelf de diensten kunnen aanduiden waartoe men zich moet wenden. Spreekster merkt op dat het Burgerlijk en Gerechtelijk Wetboek nu al het begrip «instanties aangeduid door de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap» gebruiken.

De heer Courtois merkt op dat de Franstalige en de Nederlandstalige versie van amendement nr. 3 op een aantal punten van elkaar verschillen.

In de voorgestelde § 2, eerste lid, staat het Franse woord «*changement*» in het enkelvoud, terwijl de Nederlandse tekst een meervoud bevat (*wijzigingen*).

De heer Delpérée pleit voor het behouden van de tekst. Het Franse «*changement*» kan zowel voor een enkelvoud als een meervoud worden gebruikt. Er is geen verschil tussen beide teksten.

De heer Courtois merkt vervolgens op dat het tweede lid luidt : «Dit attest wordt op grond van een

l'avis motivé des instances désignées par l'autorité centrale communautaire compétente». Le mot «notamment» ne se retrouve pas dans le texte néerlandais.

Mme Taelman pense qu'il est préférable de supprimer le mot «notamment» dans le texte français car il n'a pas de valeur ajoutée.

M. Courtois constate par ailleurs qu'il existe une divergence dans la rédaction des textes français et néerlandais du § 2, alinéa 2.

Aux termes du texte français, l'attestation :

1) est établie sur la base de l'avis motivé des instances désignées;

2) est établie après réception d'une attestation de composition de ménage transmise par le ou les adoptants.

Aux termes du texte néerlandais, l'attestation :

1) est établie sur la base de l'avis motivé des instances désignées;

2) est transmise par le adoptant ou les adoptants, après réception d'une attestation de composition de ménage.

Si le texte français est correct, il faut remplacer le texte néerlandais du § 2, alinéa 2, par ce qui suit :

«Dit attest wordt, na ontvangst van een attest van gezinssamenstelling dat werd bezorgd door de adoptant of de adoptanten, opgesteld op grond van een gemotiveerd advies van de instanties aangewezen door de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap.»

Par ailleurs, il faudrait remplacer, dans le § 2, alinéa 3, du texte néerlandais, le mot «*overgemaakt*» par le mot «*bezorgd*».

Il faudrait enfin remplacer, dans le 2°, *in fine*, le texte néerlandais par ce qui suit : «[...] vervangen door de woorden «In de andere gevallen dan deze [...] bedoeld in § 2 [...]»».

M. Torfs relève qu'au § 2, alinéa 2, il est question d'une attestation qui doit être établie par les instances désignées par l'autorité centrale compétente. Qu'en-tend-on au juste par là ? Que doit contenir cette attestation ? Quelle est sa portée exacte ?

L'intervenant souligne en outre que dans le texte, on parle, au § 2, alinéa 1er, d'une situation familiale «qui n'a pas connu de changement». Il lui semblait pourtant que tout le monde était d'accord pour privilégier l'expression «qui n'a pas connu de changement majeur».

Le ministre précise que les services désignés par l'autorité centrale communautaire doivent attester qu'il

gemotiveerd advies opgesteld door de instanties aangeduid door de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap». In de Nederlandse tekst wordt het Franse woord «notamment» niet vertaald.

Mevrouw Taelman denkt dat het beter is het woord «notamment» in het Frans te schrappen, aangezien het niets toevoegt aan de tekst.

De heer Courtois stelt vast dat ook de Franse en de Nederlandse tekst van § 2, tweede lid, van elkaar afwijken.

In het Frans staat er met betrekking tot het attest :

1) est établie sur la base de l'avis motivé des instances désignées;

2) est établie après réception d'une attestation de composition de ménage transmise par le ou les adoptants.

In het Nederlands staat :

1) wordt het attest opgesteld op grond van een gemotiveerd advies;

2) wordt het overgemaakt door de adoptant of de adoptanten, na ontvangst van een attest van gezins-samenstelling,

Indien de Franse tekst correct is, moet men het Nederlands van § 2, tweede lid, vervangen als volgt :

«Dit attest wordt, na ontvangst van een attest van gezinssamenstelling dat werd bezorgd door de adoptant of de adoptanten, opgesteld op grond van een gemotiveerd advies van de instanties aangewezen door de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap.»

Voor het overige zou in § 2, derde lid, van de Nederlandse tekst, het woord «overgemaakt» moeten worden vervangen door het woord «bezorgd».

Tot slot zou in het 2°, *in fine*, de Nederlandse tekst moeten worden vervangen als volgt : «[...] vervangen door de woorden «In de andere gevallen dan deze [...] bedoeld in § 2 [...]»».

De heer Torfs vraagt wat men juist bedoelt in § 2, tweede lid, met het «attest» dat dient te worden opgesteld door de diensten aangeduid door de bevoegde centrale autoriteit. Wat moet dit attest juist inhouden ? Wat is de juiste draagwijdte daarvan ?

Verder stipt spreker aan dat er in de tekst sprake is in § 2, eerste lid, van «geen wijzigingen». Spreker had nochtans de indruk dat er consensus bestond over feit dat het eerder om «geen relevante wijzigingen» diende te gaan.

De minister verduidelijkt dat de diensten die door de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap

n'y a pas eu de changement susceptible de modifier l'aptitude constatée par le jugement initial. Il ne faut pas perdre de vue que les organismes agréés d'adoption suivent, pendant toute la période d'attente, la situation des parents et sont donc informés en principe de faits nouveaux intervenus dans leur vie. Par contre, le contenu de l'attestation n'est lui pas fixé par la loi puisqu'il faudra juger au cas par cas de l'information qu'il conviendra de relayer à l'autorité centrale communautaire. Cette dernière décidera en fonction des informations reçues de délivrer ou non l'attestation.

Il semble difficile de fixer par avance le contenu de ladite attestation. Il peut en effet y avoir des changements majeurs pour lesquels les services considéreront qu'ils ne modifient pas l'aptitude des candidats adoptants.

M. Swennen répond que l'expression « qui n'a pas connu de changement » est explicitée dans la suite du texte.

S'agissant de l'attestation, l'intervenant pense que ce n'est pas au législateur d'indiquer ce qu'elle doit contenir exactement. La loi est suffisamment claire sur la finalité de l'attestation et les services compétents en définiront le contenu ultérieurement. Il y a d'autres secteurs de la législation où l'on opère de la sorte. L'intervenant ne voit aucune objection à une telle définition.

M. Mahoux constate que l'amendement n° 3 ne fixe pas le délai dans lequel les instances désignées par l'autorité centrale communautaire doivent remettre leur avis motivé sur la situation des adoptants. L'intervenant estime qu'il faut prévoir un délai. En effet, aussi longtemps que l'attestation confirmant que la situation des adoptants n'a pas subi de changement n'est pas transmise au greffe, la prorogation ne peut être accordée.

M. Mahoux suggère par ailleurs que si l'avis des instances désignées par l'autorité centrale communautaire n'est pas rendu dans le délai, cet avis est censé être positif. L'intention des auteurs de la proposition est en effet d'accélérer et de simplifier la procédure. Une telle présomption permet de mieux atteindre ces objectifs.

La ministre signale que le § 2, alinéa 3, proposé, prévoit un délai d'un mois pour la transmission de l'attestation par l'autorité centrale communautaire au tribunal. Le délai pour la transmission de l'avis des services à l'autorité centrale communautaire n'est en l'espèce pas fixé explicitement mais il doit forcément se situer dans le délai d'un mois précité. En outre, les relations entre l'autorité centrale communautaire et leurs instances d'avis sont réglées par décret et non par le Code judiciaire. Il revient dès lors aux autorités

zijn aangewezen, moeten aantonen dat er geen wijzigingen zijn geweest die de door het oorspronkelijke vonnis vastgestelde geschiktheid kunnen wijzigen. Men mag niet uit het oog verliezen dat de erkende adoptiediensten de toestand van de ouders volgen tijdens de volledige wachtperiode en dus in principe op de hoogte zijn van nieuwe gebeurtenissen in hun leven. De inhoud van dit attest is echter niet bij wet vastgesteld aangezien er geval per geval moet worden nagegaan welke informatie naar de centrale autoriteit van de gemeenschap moet worden gestuurd. Laatstgenoemde zal op basis van de verkregen informatie al dan niet het attest verstrekken.

Het lijkt moeilijk om vooraf de inhoud van het attest vast te stellen. Er kunnen immers grote wijzigingen plaatsvinden die volgens de diensten geen invloed hebben op de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten.

De heer Swennen antwoordt dat de woorden « geen wijzigingen » worden geëxpliciteerd in het vervolg van de tekst.

Wat het attest betreft, meent spreker dat het niet de bedoeling kan zijn dat de wetgever bepaalt wat precies de inhoud moet zijn van dit attest. De wet is voldoende duidelijk over de bedoeling van het attest en de bevoegde diensten zullen dit nader invullen. Ook op andere plaatsen in de wetgeving is dit het geval. Spreker heeft geen bezwaar tegen dergelijke omschrijving.

De heer Mahoux stelt vast dat amendement nr. 3 niet de termijn vaststelt waarin de instanties die zijn aangewezen door de centrale autoriteit van de gemeenschap, hun gemotiveerd advies over de toestand van de adoptanten moeten meedelen. Spreker meent dat er in een termijn moet worden voorzien. Zolang het attest waarin bevestigd wordt dat de toestand van de adoptanten niet is veranderd, niet aan de griffie is bezorgd, kan de verlenging niet worden toegekend.

De heer Mahoux stelt overigens voor om het advies van de door de centrale autoriteit van de gemeenschap aangewezen instanties als gunstig te beschouwen indien het niet wordt gegeven binnen de termijn. De indieners van het voorstel willen immers de procedure versnellen en vereenvoudigen. Een dergelijk vermoeiden komt beter tegemoet aan die doelstellingen.

De minister wijst erop dat de voorgestelde § 2, derde lid, de centrale autoriteit van de gemeenschap een maand de tijd geeft om zijn advies naar de rechtbank te verzenden. De termijn om dat advies te verzenden is *in casu* niet explicet vastgesteld, maar moet binnen de termijn van een maand liggen. Bovendien worden de relaties tussen de centrale autoriteit van de gemeenschap en hun adviesinstanties bij decreet geregeld en niet bij het Gerechtelijk Wetboek. Bijgevolg zijn het de autoriteiten van de

communautaires de contrôler leurs organismes et de fixer leurs obligations.

M. Delpérée soulève le risque d'un conflit de compétences.

M. Mahoux en convient et propose dès lors de ne pas prévoir de délai, mais d'indiquer qu'à défaut d'avoir reçu cet avis, celui-ci devrait être considéré comme positif.

M. Torfs souligne qu'il faut être prudent. Si on fixe un délai, il faut veiller à ce qu'il soit réaliste. D'un autre côté, si on n'en fixe pas, le risque est que la procédure traîne pendant des années et qu'il faille tout recommencer depuis le début.

M. Delpérée est d'avis qu'en tout état de cause ce délai devrait être fixé d'un commun accord avec les Communautés.

La ministre précise que le délai d'un mois prévu au § 2, alinéa 3, proposé, et qui court à partir du dépôt de la requête en prolongation du délai d'aptitude, a été fixé en accord avec les Communautés. Si la commission souhaite fixer un deuxième délai pour la transmission de l'avis à l'autorité centrale, celui-ci devrait être forcément plus court pour que l'autorité centrale ait encore le temps de transmettre l'attestation au tribunal.

Pour M. Mahoux, c'est une information intéressante. Il suffit de prévoir un délai supplémentaire et de préciser qu'au-delà dudit délai l'avis des services est supposé être positif.

Sur ce dernier point, M. Torfs demande si le texte tel que formulé est assez précis.

La ministre s'interroge quant à la notion d'avis présumé positif en l'absence d'avis motivé des organismes d'adoption. L'autorité centrale communautaire n'est en effet pas contrainte de remettre une attestation au tribunal. Le 3° de l'amendement n° 3 règle l'hypothèse dans laquelle l'autorité centrale compétente ne peut constater, sur la base des éléments dont elle dispose, que la situation des adoptants n'a pas subi de changement susceptible de modifier leur aptitude.

M. Torfs en déduit que l'absence de réaction des autorités chargées de remettre un avis équivaut à pénaliser les candidats adoptants qui auront perdu un mois supplémentaire.

La ministre confirme que si l'autorité centrale communautaire n'a pas pu constater l'absence de changements susceptible de modifier l'aptitude des candidats, elle ne remettra pas d'attestation au tribunal mais commanditera une nouvelle enquête sociale.

gemeenschappen die hun instellingen moeten controleren en hun verplichtingen moeten vaststellen.

De heer Delpérée wijst op het risico van een bevoegdheidsconflict.

De heer Mahoux gaat hiermee akkoord en stelt bijgevolg voor om geen termijn vast te stellen maar om erop te wijzen dat wanneer er geen advies wordt verstrekt, dit als positief moet worden beschouwd.

De heer Torfs stipt aan dat men moet voorzichtig zijn. Indien men een termijn inschrijft, moet deze termijn realistisch zijn. Anderzijds bestaat het risico, als men geen termijn bepaalt, dat de procedure jaren aansleept en dat men dan opnieuw vanaf nul moet herbeginnen.

De heer Delpérée meent dat deze termijn in ieder geval in samenspraak met de gemeenschappen moet worden vastgesteld.

De minister verklaart dat de termijn van één maand in de voorgestelde § 2, derde lid, die aanvangt vanaf de neerlegging van het verzoekschrift ter verlenging van de termijn van geschiktheid, vastgesteld is in overleg met de gemeenschappen. Als de commissie een tweede termijn wil vaststellen voor het overzenden van het advies naar de centrale autoriteit, zal deze termijn onvermijdelijk korter moeten zijn zodat de centrale autoriteit nog de tijd krijgt om het attest aan de rechtbank te bezorgen.

De heer Mahoux vindt dit een interessant gegeven. Het volstaat om in een bijkomende termijn te voorzien en te bepalen dat na het verstrijken van deze termijn het advies van de diensten positief wordt geacht.

De heer Torfs vraagt zich af of de tekst in de huidige vorm nauwkeurig genoeg is.

De minister heeft vragen bij het begrip positief geacht advies bij ontstentenis van een met redenen omkleed advies van de adoptie-instellingen. De centrale autoriteit van de gemeenschap is immers niet verplicht om een attest aan de rechtbank te bezorgen. Het 3° van amendement nr. 3 regelt het geval waarbij de bevoegde centrale autoriteit op grond van de informatie die zij bezit niet kan vaststellen dat de toestand van de adoptanten geen wijzigingen heeft ondergaan die hun geschiktheid kunnen wijzigen.

De heer Torfs besluit hieruit dat het uitblijven van een reactie van de instellingen die een advies moeten uitbrengen neerkomt op het benadelen van kandidaat-adoptanten, die een bijkomende maand zullen verliezen.

De minister bevestigt dat als de centrale autoriteit van de gemeenschap niet heeft kunnen vaststellen dat er geen wijzigingen zijn geweest die de geschiktheid van de kandidaten kunnen wijzigen, zij geen attest aan de rechtbank zal bezorgen, maar een nieuw maat-

Enfin, la ministre rappelle que ladite procédure peut être entamée cinq mois avant l'expiration de la validité du jugement d'aptitude.

M. Mahoux estime que la procédure proposée à l'amendement n° 3 ne rencontre pas l'objectif de simplification et de rapidité voulu par les auteurs de la proposition de loi. Si l'autorité centrale communautaire constate qu'il y a une modification, elle le signale par le biais d'une attestation. Si elle ne le signale pas, le greffe devrait alors considérer qu'il n'y a pas de changement susceptible de modifier l'aptitude des candidats adoptants.

La ministre se demande sur quelles bases le tribunal va se prononcer pour prolonger ou non le délai initial d'aptitude.

M. Mahoux rappelle que l'objectif est de d'assurer une prolongation automatique du délai d'aptitude au profit des candidats adoptants.

M. Delpérée pense que le texte gagnerait estime en clarté s'il respectait l'ordre chronologique des opérations.

M. Torfs ajoute que le rôle du juge doit, lui aussi, être spécifié. Est-il tenu de se conformer à la décision figurant dans l'attestation ?

Pour M. Mahoux, le juge prolonge ou non le délai d'aptitude initial en fonction des informations qu'il recevra ou pas. On ne peut par exemple prévoir une prolongation automatique par un acte administratif alors que la décision initiale a été prise par un juge.

Pour Mme Khattabi, le rôle du juge importe surtout lorsqu'il y a une modification dans la situation des candidats adoptants. A défaut, son rôle est minime.

M. Torfs estime que, même dans ce dernier cas, le juge devra procéder à un contrôle marginal du dossier.

Article 3

Amendement n° 4

Le gouvernement dépose l'amendement n° 4 (doc. Sénat, n° 5-1146/2) qui vise à insérer un nouvel article 3, rédigé comme suit :

« Art. 3. À l'article 1231-33/4 du même Code, inséré par la loi du 30 décembre 2009, les mots « Dans les trois jours du dépôt au greffe de l'actualisation du rapport de l'enquête sociale, l'adoptant ou les adop-

schappelijk onderzoek zal vragen. De minister herinnert er ten slotte aan dat deze procedure vijf maanden voor het vervallen van de geldigheid van het geschiktheidsverlenging kan worden opgestart.

De heer Mahoux meent dat de procedure die amendement nr. 3 voorstelt niet beantwoordt aan het doel van de indieners, met name een eenvoudigere en snellere procedure. Als de centrale autoriteit van de gemeenschap een wijziging vaststelt, meldt zij dat in een attest. Als zij niets meldt, zal de griffie ervan uitgaan dat er geen wijziging is die de geschiktheid van de kandidaten wijzigt.

De minister vraagt waarop de rechtbank zich zal baseren om de oorspronkelijke geschiktheidstermijn al dan niet te verlengen.

De heer Mahoux herinnert eraan dat het de bedoeling is te voorzien in een automatische verlenging van de geschiktheidstermijn ten gunste van kandidaat-adoptanten.

De heer Delpérée vindt dat de tekst helderder zou zijn als de bepalingen de chronologische volgorde van de verrichtingen volgden.

De heer Torfs voegt eraan toe dat de rol van de rechter ook gespecificeerd zou moeten zijn. Is hij verplicht het besluit van het attest te volgen ?

Voor de heer Mahoux verlengt de rechter al dan niet de oorspronkelijke geschiktheidstermijn naar gelang van de informatie die hij al dan niet ontvangt. Men kan bijvoorbeeld geen automatische verlenging via een administratieve handeling instellen wanneer de oorspronkelijke beslissing door een rechter werd genomen.

Voor mevrouw Khattabi is de rol van de rechter vooral belangrijk wanneer er een wijziging optreedt in de situatie van de kandidaat-adoptanten. Voor het overige speelt hij een minieme rol.

De heer Torfs meent dat de rechter zelfs in dit laatste geval een marginale toetsing van het dossier zal moeten uitvoeren.

Artikel 3

Amendement nr. 4

De regering dient amendement nr. 4 in (stuk Senaat, nr. 5-1146/2), dat een artikel 3 wil invoegen, luidende :

« Art. 3. In artikel 1231-33/4 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd door de wet van 30 december 2009, worden de woorden « Binnen de drie dagen na de neerlegging ter griffie van de actualisering van het

tants sont convoqués par pli judiciaire : » sont remplacés par les mots « Dans les cas visés à l'article 1231-33/3, paragraphe 3, l'adoptant ou les adoptants sont convoqués par pli judiciaire dans les trois jours du dépôt au greffe de l'actualisation du rapport de l'enquête sociale : ». »

L'amendement tend à simplifier la procédure dans les cas où l'autorité centrale communautaire compétente atteste auprès du tribunal du fait que la situation des adoptants n'a pas subi de changement susceptible de modifier leur aptitude. Dans ce cas de figure, il est prévu que l'article 1231-33/4 ne s'applique pas.

Article 4

Amendement n° 5

Le gouvernement dépose l'amendement n° 5 (doc. Sénat, n° 5-1146/2) qui vise à insérer un nouvel article 4 afin de modifier l'article 1231-33/5 du Code judiciaire sur deux points. D'une part, il convient de prévoir que le juge se prononce sur la prolongation du délai de l'aptitude des adoptants dans les quinze jours de la réception de l'attestation motivée de l'autorité centrale communautaire compétente, sans audience. D'autre part, il convient de tenir compte que la procédure simplifiée en prolongation de l'aptitude à adopter ne prévoit plus d'audience devant le tribunal.

B. Deuxième discussion

M. Swennen et Mme Taelman déposent les amendements suivants (doc. Sénat, n° 5-1146/3, amendements n°^{os} 6 à 9) :

Article 2

Amendement n° 9

« Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

« Art. 2. Dans l'article 1231-33/1 du Code judiciaire, inséré par la loi du 30 décembre 2009, les mots « et une attestation de composition de ménage » sont insérés entre les mots « L'adoptant ou les adoptants transmettent une copie de la requête » et les mots « à l'autorité centrale communautaire compétente. »

Une attestation de composition de ménage doit être transmise par les adoptants à l'autorité centrale communautaire afin que cette dernière puisse être

verslag van het maatschappelijk onderzoek worden de adoptant of de adoptanten opgeroepen bij gerechtsbrief, teneinde : » vervangen door de woorden « In de gevallen voorzien in artikel 1231-33/3, paragraaf 3, worden de adoptant of de adoptanten opgeroepen bij gerechtsbrief binnen drie dagen na neerlegging ter griffie van de actualisering van het verslag van het maatschappelijk onderzoek, teneinde : ». »

Het amendement wil de procedure vereenvoudigen in de gevallen waarbij de bevoegde centrale autoriteit aan de rechtbank verklaart dat de toestand van de adoptanten geen wijzigingen heeft ondergaan die invloed hebben op de geschiktheid. In dat geval zou artikel 1231-33/4 niet van toepassing zijn.

Artikel 4

Amendement nr. 5

De regering dient amendement nr. 5 in (stuk Senaat, nr. 5-1146/2), dat een nieuw artikel 4 wil invoegen om artikel 1231-33/5 van het Gerechtelijk Wetboek op twee punten te wijzigen. Ten eerste wordt bepaald dat de rechter zich zonder zitting uitspreekt over de verlenging van de termijn van geschiktheid van de adoptanten, binnen vijftien dagen na ontvangst van het gemotiveerd attest van de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap. Ten tweede moet men er rekening mee houden dat de vereenvoudigde procedure tot verlenging van het geschiktheidsvertoon geen zitting meer voorziet voor de rechtbank.

B. Tweede bespreking

De heer Swennen en mevrouw Taelman dienen volgende amendementen in (stuk Senaat, nr. 5-1146/3, amendementen nrs 6 tot 9) :

Artikel 2

Amendement nr. 9

« Dit artikel vervangen door wat volgt :

« Art. 2. In artikel 1231-33/1 van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 30 december 2009, worden de woorden « en een attest van gezins-samenstelling » ingevoegd na de woorden « De adoptant of de adoptanten bezorgen de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap een afschrift van het verzoekschrift. » »

De adoptanten moeten de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap een attest van gezins-samenstelling bezorgen opdat deze laatste geïnformeerd zou

informée des éventuels changements majeurs survenus dans la vie des adoptants.

L'examen de ce document révèlera notamment des changements tels qu'une séparation ou un divorce, un déménagement ou une naissance.

Article 3 (nouveau)

Amendement n° 8

« Insérer un article 3 rédigé comme suit :

« Art. 3. L'article 1231-33/3 du Code judiciaire, inséré par la loi du 30 décembre 2009, est remplacé par ce qui suit :

« Art. 1231-33/3. § 1er. Dès réception de la requête, le greffe s'adresse sans délai à l'autorité centrale communautaire compétente qui examine tous les éléments en sa possession.

§ 2. S'il résulte de cet examen que la situation du ou des adoptants n'a pas subi de changement susceptible de modifier l'aptitude constatée par le jugement d'aptitude initial, l'autorité centrale communautaire compétente transmet au greffe, endéans le mois, une attestation motivée afin d'en informer le tribunal.

§ 3. S'il résulte de cet examen que la situation du ou des adoptants a subi un changement susceptible de modifier l'aptitude constatée par le jugement d'aptitude initial, l'autorité centrale communautaire compétente en informe le greffe endéans le mois et procède sans délai à une enquête sociale.

L'autorité centrale communautaire compétente transmet au greffe une actualisation du rapport de l'enquête sociale établi dans le cadre de la procédure en constatation de l'aptitude à adopter dans un délai de trois mois à compter de la réception du courrier du greffe visé au paragraphe 1er.

L'actualisation du rapport de l'enquête sociale est réalisée par les services compétents pour établir le rapport de l'enquête sociale initiale.

Elle comprend une évaluation de la situation actuelle de l'adoptant ou des adoptants et décrit les éventuels éléments susceptibles d'avoir une incidence sur l'aptitude à adopter.

§ 4. À défaut pour le greffe d'avoir été informé par l'autorité centrale communautaire compétente de la situation du ou des adoptants dans le délai d'un mois

worden van eventuele belangrijke wijzigingen in het leven van de adoptanten.

Het onderzoek van dit document biedt inzonderheid de mogelijkheid wijzigingen vast te stellen zoals een (echt)scheiding, een verhuizing of een geboorte.

Artikel 3 (nieuw)

Amendement nr. 8

« Een artikel 3 invoegen, luidende :

« Art. 3. Artikel 1231-33/3 van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 30 december 2009, wordt vervangen door wat volgt :

« Art. 1231-33/3. § 1. Vanaf de ontvangst van het verzoekschrift richt de griffie zich onverwijd tot de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap die alle elementen onderzoekt die zij in haar bezit heeft.

§ 2. Indien uit dit onderzoek blijkt dat de toestand van de adoptant of de adoptanten geen wijzigingen heeft ondergaan die vatbaar zijn om de geschiktheid, vastgesteld door het oorspronkelijke geschiktheidsvonnis, te wijzigen, bezorgt de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap binnen een maand aan de griffie een gemotiveerd attest om de rechtbank hierover te informeren.

§ 3. Indien uit dit onderzoek blijkt dat de toestand van de adoptant of de adoptanten wijzigingen heeft ondergaan die vatbaar zijn om de geschiktheid, vastgesteld door het oorspronkelijke geschiktheidsvonnis, te wijzigen, informeert de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap de griffie binnen een maand hierover en gaat zij onverwijd over tot een maatschappelijk onderzoek.

De bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap bezorgt de griffie een actualisering van het verslag van het maatschappelijk onderzoek opgesteld in het kader van de procedure houdende vaststelling van de geschiktheid om te adopteren binnen een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de ontvangst van de in § 1 bedoelde brief van de griffie.

De actualisering van het verslag van het maatschappelijk onderzoek gebeurt door de diensten die bevoegd zijn voor het opstellen van het verslag van het oorspronkelijke maatschappelijk onderzoek.

De actualisering bevat een evaluatie van de huidige toestand van de adoptant of de adoptanten en beschrijft de mogelijke elementen die een impact kunnen hebben op de geschiktheid om te adopteren.

§ 4. Indien de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap de griffie niet binnen de in de paragrafen 2 en 3 bedoelde termijn van een maand informeert

prévu aux paragraphes 2 et 3, le ou les adoptants sont présumés être dans une situation identique à celle constatée par le jugement d'aptitude initial. ».

L'article 1231-33/3 du Code judiciaire est modifié en vue d'y introduire une procédure simplifiée en prolongation du délai d'aptitude à adopter lorsque la situation des adoptants n'a pas subi de changement susceptible de modifier leur aptitude, suite au prononcé du jugement d'aptitude initial.

L'article est divisé en quatre paragraphes pour plus de clarté.

Le paragraphe 1er prévoit, comme c'est le cas actuellement, que dès réception de la requête, le greffe s'adresse à l'autorité centrale communautaire compétente.

Cette dernière procède à un examen de la situation du ou des adoptants.

Le paragraphe 2 détermine les cas pour lesquels la procédure simplifiée s'applique.

L'autorité centrale communautaire compétente, et non l'organisme d'adoption, est chargée d'attester auprès du tribunal du fait que la situation des adoptants n'a pas subi de changement susceptible de modifier leur aptitude.

D'une part, certains projets d'adoption relèvent directement de l'autorité centrale communautaire et ne sont encadrés par aucun organisme agréé.

D'autre part, la compétence de l'autorité centrale communautaire permet d'assurer une certaine uniformité dans le choix des critères retenus pour évaluer la situation de tous les adoptants et l'impact éventuel sur leur aptitude.

L'amendement prévoit que l'attestation délivrée par l'autorité centrale communautaire doit être motivée afin que le tribunal dispose des éléments lui permettant d'exercer son pouvoir d'appréciation.

Un délai d'un mois est laissé à l'autorité centrale communautaire afin de remettre cette attestation au tribunal.

Le paragraphe 3 vise les cas où la situation des adoptants a subi un changement susceptible de modifier leur aptitude. L'autorité centrale communautaire doit le signaler au greffe dans un délai d'un mois et procéder sans délai à une enquête sociale.

over de toestand van de adoptant of de adoptanten, worden de adoptant of de adoptanten geacht zich in een toestand te bevinden die overeenstemt met de in het oorspronkelijke geschiktheidsvergunning vastgestelde toestand. ».

Artikel 1231-33/3 van het Gerechtelijk Wetboek wordt gewijzigd met het oog op de invoering van een vereenvoudigde procedure houdende verlenging van de termijn van geschiktheid wanneer de toestand van de adoptanten geen wijzigingen heeft ondergaan die vatbaar zijn om hun geschiktheid, vastgesteld door het oorspronkelijke geschiktheidsvergunning, te wijzigen.

Het artikel wordt onderverdeeld in vier paragrafen voor meer duidelijkheid.

De eerste paragraaf voorziet, zoals nu het geval is, erin dat de griffie zich vanaf de ontvangst van het verzoekschrift richt tot de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap.

Deze laatste onderzoekt de toestand van de adoptant of de adoptanten.

De tweede paragraaf bepaalt de gevallen waarvoor de vereenvoudigde procedure van toepassing is.

De bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap, en niet de adoptiedienst, moet de rechtbank een attest bezorgen waaruit blijkt dat de toestand van de adoptanten geen wijzigingen heeft ondergaan die vatbaar zijn om hun geschiktheid te wijzigen.

Enerzijds vallen sommige adoptieprojecten rechtstreeks onder de centrale autoriteit van de gemeenschap en worden zij niet begeleid door een adoptiedienst.

Anderzijds biedt de bevoegdheid van de centrale autoriteit van de gemeenschap de mogelijkheid om een zekere uniformiteit te verzekeren in de keuze van de in aanmerking genomen criteria om de toestand van de adoptanten en de eventuele impact ervan op hun geschiktheid te evalueren.

Het amendement voorziet erin dat het attest afgeleverd door de centrale autoriteit van de gemeenschap gemotiveerd moet zijn opdat de rechtbank over de elementen zou beschikken om haar beoordelingsbevoegdheid uit te oefenen.

De centrale autoriteit van de gemeenschap krijgt een termijn van een maand om dat attest aan de rechtbank te bezorgen.

In de derde paragraaf worden de gevallen beoogd waarin de toestand van de adoptanten wijzigingen heeft ondergaan die vatbaar zijn om hun geschiktheid te wijzigen. De centrale autoriteit van de gemeenschap moet dat binnen een maand melden aan de griffie en onverwijld overgaan tot een maatschappelijk onderzoek.

Ce paragraphe reprend en grande partie la procédure actuelle de l'article 1231-33/3 du Code judiciaire.

Il est précisé dans la disposition que l'actualisation du rapport de l'enquête sociale doit être réalisée dans un délai total de trois mois.

En application du § 4, si l'autorité centrale communautaire compétente ne transmet ni attestation motivée ni avis du fait qu'une enquête sociale est nécessaire, dans le mois de la saisie par le greffe, le tribunal pourra considérer qu'il n'y a pas eu de changement susceptible de modifier l'aptitude du ou des adoptants constatée par le jugement d'aptitude initial.

Article 4 (nouveau)

Amendement n° 7

« Insérer un article 4 rédigé comme suit :

« Art. 4. Dans l'article 1231-33/4 du même Code, inséré par la loi du 30 décembre 2009, les mots « Dans les trois jours du dépôt au greffe de l'actualisation du rapport de l'enquête sociale, l'adoptant ou les adoptants sont convoqués par pli judiciaire : » sont remplacés par les mots « Dans les cas visés à l'article 1231-33/3, paragraphe 3, l'adoptant ou les adoptants sont convoqués par pli judiciaire dans les trois jours du dépôt au greffe de l'actualisation du rapport de l'enquête sociale : ». »

En vue de simplifier la procédure dans les cas où l'autorité centrale communautaire compétente atteste auprès du tribunal que la situation des adoptants n'a pas subi de changement susceptible de modifier leur aptitude, il est prévu que l'article 1231-33/4 ne s'applique pas dans ce cas de figure.

Il ne s'applique pas non plus dans les cas visés à l'article 1231-33/3, § 4.

Dès lors, seuls les adoptants auxquels s'applique la procédure prévue au nouveau paragraphe 3 de l'article 1231-33/3 seront convoqués à comparaître devant le tribunal.

Article 5 (nouveau)

Amendement n° 6

« Insérer un article 5 rédigé comme suit :

Deze paragraaf neemt grotendeels de huidige procedure van artikel 1231-33/3 van het Gerechtelijk Wetboek over.

In de bepaling wordt verduidelijkt dat de actualisering van het verslag van het maatschappelijk onderzoek moet gebeuren binnen een totale termijn van drie maanden.

Overeenkomstig de vierde paragraaf kan de rechtbank, indien de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap geen gemotiveerd attest bezorgt en evenmin een advies geeft over het gegeven dat een maatschappelijk onderzoek noodzakelijk is, binnen een maand na de aanhangigmaking door de griffie, ervan uitgaan dat er geen wijzigingen zijn geweest die vatbaar zijn om de geschiktheid van de adoptant of de adoptanten, vastgesteld door het oorspronkelijke geschiktheidsverdict, te wijzigen.

Artikel 4 (nieuw)

Amendement nr. 7

« Een artikel 4 invoegen, luidende :

« Art. 4. In artikel 1231-33/4 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 30 december 2009, worden de woorden « Binnen drie dagen na de neerlegging ter griffie van de actualisering van het verslag van het maatschappelijk onderzoek worden de adoptant of de adoptanten opgeroepen bij gerechtsbrief, teneinde : » vervangen door de woorden « In de gevallen bedoeld in artikel 1231-33/3, derde paragraaf, worden de adoptant of de adoptanten opgeroepen bij gerechtsbrief binnen drie dagen na de neerlegging ter griffie van de actualisering van het verslag van het maatschappelijk onderzoek, teneinde : ». »

Teneinde de procedure te vereenvoudigen in de gevallen waarin de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap aan de rechtbank verklaart dat de toestand van de adoptanten geen wijzigingen heeft ondergaan die vatbaar zijn om de geschiktheid te wijzigen, wordt erin voorzien dat artikel 1231-33/4 niet van toepassing is in een dergelijke situatie.

Het artikel is evenmin van toepassing in de gevallen bedoeld in artikel 1231-33/3, § 4.

Derhalve zullen enkel de adoptanten voor wie de procedure waarin is voorzien in de nieuwe derde paragraaf van artikel 1231-33/3 van toepassing is, worden opgeroepen om voor de rechtbank te verschijnen.

Artikel 5 (nieuw)

Amendement nr. 6

« Een artikel 5 invoegen, luidende :

« Art. 5. À l'article 1231-33/5 du même Code, inséré par la loi du 30 décembre 2009, les modifications suivantes sont apportées :

1 À l'alinéa 1er, les mots «dans les quinze jours de l'audience sur la prolongation du délai d'aptitude de l'adoptant ou des adoptants à procéder à une adoption internationale.» sont remplacés par les mots «sur la prolongation du délai d'aptitude de l'adoptant ou des adoptants à procéder à une adoption internationale dans les quinze jours de la réception de l'attestation motivée de l'autorité centrale communautaire compétente dans les cas visés à l'article 1231-33/3, paragraphe 2, dans les quinze jours de l'audience dans les cas visés à l'article 1231-33/3, paragraphe 3, ou dans les quinze jours qui suivent l'expiration du délai d'un mois dans les cas visés à l'article 1231-33/3, paragraphe 4.»;

2 À l'alinéa 2, les mots «de l'audience» sont remplacés par les mots «du dépôt de la requête».»

En application de la première modification, le juge se prononce sur la prolongation de l'aptitude des adoptants dans les quinze jours de la réception de l'attestation motivée de l'autorité centrale communautaire compétente visée à l'article 1231-33/3, § 2, ou, à défaut, dans les quinze jours de l'expiration du délai d'un mois visé à l'article 1231-33/3, § 4, sans audience.

La seconde modification est nécessaire dans la mesure où la procédure simplifiée en prolongation de l'aptitude à adopter ne prévoit plus d'audience devant le tribunal.

En ce qui concerne l'article 5, M. Delpérée souligne la mauvaise lisibilité de l'amendement. Il y est en effet question de trois délais différents. Il serait donc préférable de subdiviser l'article en points *a), b)* et *c)*.

En ce qui concerne l'amendement n° 8 visant à insérer un article 3, M. Torfs propose de remplacer, dans le § 1er, les mots «dès réception» par les mots «après réception». Cette modification peut être considérée comme une simple correction de texte.

L'intervenant émet ensuite des réserves sur l'obligation visée au § 1er, alinéa 1er, qui impose à l'autorité centrale d'avoir en sa possession les éléments qu'elle examine. Il craint que la formulation actuelle de la disposition ait pour effet que l'autorité centrale ne puisse pas procéder à un examen complet si certains éléments ne sont pas en sa possession. Peut-on garantir de manière suffisante que l'autorité centrale sera, dans tous les cas, en mesure d'examiner si des changements négatifs sont survenus ?

«Art. 5. In artikel 1231-33/5 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 30 december 2009, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden de woorden «Binnen vijftien dagen na de zitting doet de rechtbank uitspraak over de verlenging van de termijn van geschiktheid van de adoptant of de adoptanten om over te gaan tot een interlandelijke adoptie.» vervangen door de woorden «Binnen vijftien dagen na de ontvangst van het gemotiveerde attest van de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap in de gevallen bedoeld in artikel 1231-33/3, tweede paragraaf, binnen vijftien dagen na de zitting in de gevallen bedoeld in artikel 1231-33/3, derde paragraaf, of binnen vijftien dagen na het verstrijken van de termijn van een maand in de gevallen bedoeld in artikel 1231-33/3, vierde paragraaf, doet de rechtbank uitspraak over de verlenging van de termijn van geschiktheid van de adoptant of de adoptanten om over te gaan tot een interlandelijke adoptie.»;

2° In het tweede lid worden de woorden «van de zitting» vervangen door de woorden «van de neerlegging van het verzoekschrift».»

Krachtens de eerste wijziging spreekt de rechter zich binnen vijftien dagen na de ontvangst van het gemotiveerde attest van de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap bedoeld in artikel 1231-33/3, § 2, of bij ontstentenis daarvan, binnen vijftien dagen na het verstrijken van de termijn van een maand bedoeld in artikel 1231-33/3, § 4, zonder zitting uit over de verlenging van de termijn van geschiktheid van de adoptanten.

De tweede wijziging is noodzakelijk aangezien de vereenvoudigde procedure tot verlenging van de geschiktheid om te adopteren niet langer voorziet in een zitting voor de rechtbank.

Met betrekking tot artikel 5, heeft de heer Delpérée een opmerking over de moeilijke leesbaarheid van het amendement. Men wordt immers geconfronteerd met drie verschillende termijnen. Men zou dit artikel dus beter indelen in littera *a), b)* en *c)*.

Met betrekking tot amendement nr. 8, tot invoeging van artikel 3, stelt de heer Torfs voor, in § 1, de woorden «Vanaf de ontvangst» te vervangen door de woorden «Na de ontvangst». Dit kan beschouwd worden als een loutere tekstcorrectie.

Verder heeft spreker bedenkingen bij de bezitsvereiste in § 1, eerste lid. Zo vreest spreker dat de afwezigheid van elementen, overeenkomstig de thans geformuleerde bepaling, zou kunnen leiden tot een gebrek aan onderzoek. Is er voldoende garantie dat in elk geval kan worden onderzocht of er geen negatieve wijzigingen zijn gebeurd ?

M. Swennen pense que l'autorité centrale respecte certaines normes. L'article en question repose sur la confiance fondamentale dont jouit l'autorité centrale, qui ne prendra pas une décision sans analyser les éléments nécessaires.

La ministre répond que les autorités centrales suivent de toute façon l'évolution de la situation, y compris pendant le délai d'attente, et disposent donc des informations utiles. Les garanties nécessaires seront définies par décret.

Selon M. Torfs, il serait préférable d'écrire que l'autorité centrale doit examiner, non pas les éléments qu'elle a effectivement en sa possession, mais les éléments pertinents.

M. Swennen propose de préciser, par exemple, que l'autorité centrale examine «tous les éléments nécessaires». Les autorités centrales conserveraient ainsi la marge de manoeuvre nécessaire.

Le gouvernement répond que les autorités centrales recherchent sans cesse des informations pertinentes, en restant en contact avec les candidats à l'adoption, et posent toutes les questions utiles.

À la suite de cette discussion, MM. Torfs et Swennen déposent un sous-amendement à l'amendement n° 8, qui vise à remplacer les mots «qui examine tous les éléments qu'elle a en sa possession» par les mots «qui examine tous les éléments pertinents». Ainsi, l'examen réalisé par l'autorité centrale ne se limite plus aux éléments qu'elle a en sa possession.

Mme Faes souhaiterait poser une question concernant l'amendement n° 9. Outre un certificat de composition de ménage, ne faudrait-il pas joindre également une attestation relative à l'historique des lieux de résidence? Il est utile que le rapport de l'enquête sociale mentionne si les personnes déménagent fréquemment ou non. Les attestations en question peuvent d'ailleurs être obtenues auprès des services de l'état civil.

Mme Taelman est réticente à imposer la présentation d'un trop grand nombre de documents. De surcroît, l'autorité centrale dispose déjà de l'historique précité dans le dossier. Les services des Communautés suivent de très près la situation des candidats à l'adoption et la procédure d'adoption s'immisce fortement dans la vie privée.

Selon Mme Faes, demander une deuxième attestation aux services de l'état civil ne représente pas un effort supplémentaire, puisqu'il faut déjà s'y rendre pour obtenir le certificat de composition de ménage.

Et si l'on pense que les autorités disposent déjà de toutes les informations pertinentes, pourquoi demande-t-on alors un certificat de composition de ménage?

De heer Swennen meent dat de centrale autoriteit werkt vanuit bepaalde standaarden. Dit artikel vertrekt vanuit een fundamenteel vertrouwen in de centrale autoriteit die niet zal oordelen zonder de nodige elementen na te kijken.

De minister antwoordt dat de centrale autoriteiten sowieso de situatie opvolgen, ook tijdens de wachttijd, en aldus over de nodige informatie beschikken. De nodige garanties zullen per decreet worden bepaald.

De heer Torfs merkt op dat men beter zou inschrijven dat niet moet worden gekeken naar de elementen die effectief in het bezit zijn maar wel naar wat relevant is.

De heer Swennen stelt voor om bijvoorbeeld de zinsnede op te nemen «die alle nodige elementen onderzoekt». Dan behouden de centrale autoriteiten toch de nodige vrijheid.

De regering antwoordt dat de centrale autoriteiten steeds zoeken naar de relevante informatie. Zij blijven in contact met de kandidaat-adoptanten en stellen alle nodige vragen.

Naar aanleiding van deze discussie dienen de heren Torfs en Swennen een subamendement in op amendement nr. 8, dat ertoe strekt de woorden «die alle elementen onderzoekt die zij in haar bezit heeft» te vervangen door de woorden «die alle relevante elementen onderzoekt». Aldus wordt het onderzoek van de centrale autoriteit onafhankelijk gemaakt van de bezitsvereiste.

Mevrouw Faes heeft een vraag bij amendement nr. 9. Moet men bij het attest van gezinssamenstelling ook niet het attest met de historiek van woonst voegen? Het is nuttig in een maatschappelijk verslag te beschikken over de informatie dat personen al dan niet veelvuldig verhuizen op korte tijdsSpannes. De attesten kunnen trouwens op de burgerlijke stand worden afgeleverd.

Mevrouw Taelman is weerhoudend over het verplichten van voorleggen van al te veel paperassen. De centrale overheid beschikt trouwens reeds over deze historiek in het dossier. De kandidaat-adoptanten worden zeer erg opgevolgd door de diensten van de gemeenschappen en de adoptieprocedure werkt zeer sterk in op het privéleven.

Mevrouw Faes meent dat het geen extra moeite kost om een tweede attest op te vragen bij de diensten van de burgerlijke stand. Men moet er toch zijn om het attest van gezinssamenstelling op te vragen.

En als men meent dat de autoriteiten sowieso over alle relevante informatie beschikken, waarom is een attest van gezinssamenstelling dan wel nodig?

M. Swennen se demande dans quelle mesure l'autorité centrale a accès au Registre national dans le cadre de son enquête. Si elle y a accès, cette discussion est superflue.

Le gouvernement répond que l'autorité centrale communautaire n'a pas accès au Registre national. Les adoptants sont tenus de communiquer toutes les informations pertinentes, y compris en matière de déménagement, lors des entretiens périodiques. Il faut aussi tenir compte du fait que l'on crée un lien de confiance.

Le ministère public a, quant à lui, accès au Registre national et dispose de toutes les informations sur le domicile actuel des candidats à l'adoption. Ces informations peuvent alors être comparées avec la situation au moment du premier jugement d'aptitude.

Mme Faes renvoie à la justification de l'amendement, qui désigne le déménagement comme une information pertinente. Ne serait-il pas préférable que les services aient accès au Registre national ?

Le gouvernement répète que, de toute manière, le ministère public dispose de ces informations et qu'il peut donc aussi les communiquer à la dernière minute. C'est la raison pour laquelle on ne demande pas non plus de produire un extrait du casier judiciaire, par exemple.

V. DÉCLARATION AVANT LE VOTE

M Mahoux précise que son groupe soutient la proposition de loi à l'examen. Il s'interroge cependant sur les difficultés de procédure auxquelles sont confrontés les candidats adoptants qui ont déjà été considérés comme aptes à adopter et qui souhaitent obtenir une prolongation de leur délai d'aptitude.

La démarche d'adoption est une démarche qui demande un travail personnel délicat dans le chef des candidats. Quand on imagine la procédure à suivre et les obstacles à franchir pour pouvoir être considéré comme adoptant, cela mérite une réflexion par rapport à la complexité de la législation à laquelle ces personnes sont confrontés. L'intervenant pense qu'il faudrait procéder à une évaluation de la législation en matière d'adoption.

M. Courtois pense que beaucoup de personnes partagent cette analyse. Il tient à remercier le SPF Justice pour sa participation constructive aux travaux.

M. Swennen se rallie à cette observation. Il est bon de penser à une évaluation de la législation sur l'adoption. En ce qui concerne l'appréciation des capacités, les choses ne sont pas facilitées pour les candidats à l'adoption, ce qui est souvent en net contraste avec la parenté biologique.

De heer Swennen vraagt in hoeverre de centrale autoriteit, in het kader van haar onderzoek, toegang heeft tot het rijksregister. Indien wel, dan is deze discussie overbodig.

De regering antwoordt dat de centrale autoriteit van de gemeenschappen geen toegang heeft tot het Rijksregister. De adoptanten zijn verplicht alle relevante informatie, waaronder ook de verhuizing, mede te delen tijdens de regelmatig terugkerende gesprekken. Men moet ook rekening houden met het feit dat een vertrouwensband wordt geïnstalleerd.

Het openbaar ministerie heeft bovendien wel toegang, en heeft alle informatie over de huidige woonplaats van de kandidaat-adoptanten. Deze informatie kan dan worden vergeleken met de informatie tijdens het eerste geschiktheidsvergadering.

Mevrouw Faes verwijst naar de verantwoording van het amendement, waarbij verhuizen als relevante informatie wordt aangeduid. Zou het niet beter zijn dat de diensten toegang te geven tot het Rijksregister ?

De regering blijft erbij dat het openbaar ministerie in ieder geval over deze informatie beschikt en deze dus ook «à la dernière minute» kan meedelen. Om deze redenen wordt bijvoorbeeld ook niet gevraagd een uittreksel uit het strafregister te bezorgen.

V. STEMVERKLARING

De heer Mahoux verduidelijkt dat zijn fractie dit wetsvoorstel steunt. Spreker heeft echter vragen bij de proceduremoeilijkheden voor de kandidaat-adoptanten die reeds geschikt zijn bevonden om te adopteren en die een verlenging willen van de termijn van geschiktheid.

De stap tot adoptie is een delicate privéeangelegenheid voor de kandidaten. Gelet op de procedure die moet worden gevuld en die hindernissen die moeten worden genomen om adoptant te kunnen zijn, moet worden nagedacht over de complexiteit van de wetgeving waarmee die mensen te maken krijgen. Spreker meent dat er een evaluatie van de wetgeving inzake adoptie moet worden gemaakt.

De heer Courtois denkt dat veel mensen akkoord gaan met die analyse. Spreker bedankt de FOD Justitie voor zijn constructieve deelname aan de werkzaamheden.

De heer Swennen sluit zich hierbij aan. Het is goed na te denken over een evaluatie van de adoptiewetgeving. Het wordt er de kandidaat-adoptanten, wat betreft de beoordeling van capaciteiten, niet gemakkelijker op maakt, wat vaak in schril contrast staat met het biologisch ouderschap.

VI. VOTES

L'article 1er est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

L'amendement n° 3 du gouvernement est retiré.

L'amendement n° 9 de M. Swennen et Mme Taelman est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

L'amendement n° 1 de Mme Faes et consorts devient sans objet.

L'amendement n° 2 de M. Torfs devient sans objet.

L'article 2 amendé est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

L'amendement n° 4 du gouvernement est retiré.

L'amendement n° 8 de M. Swennen et Mme Taelman est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

L'amendement n° 10 de MM. Torfs et Swennen est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

L'amendement n° 5 du gouvernement est retiré.

L'amendement n° 7 de M. Swennen et Mme Taelman est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

L'amendement n° 6 de M. Swennen et Mme Taelman est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

VII. VOTE FINAL

L'ensemble de la proposition de loi amendée est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

Confiance a été faite aux rapporteurs pour la rédaction du présent rapport.

*
* *

Les rapporteurs,
Rik TORFS.
Fauzaya TALHAOUI.

Le président,
Alain COURTOIS.

*
* *

De rapporteurs,
Rik TORFS.
Fauzaya TALHAOUI.

De voorzitter;
Alain COURTOIS.